

Balkanski narodi po kefalnem indeksu in po kompleksiji v raznih dobah.

Narodovo ime in doba	Ultradolho-kefalci 0/0	Hiperdolho-kefalci 0/0	Dolihokefalci 0/0	Mezokefalci 0/0	Brahikefalci 0/0	Hiperbrahikefalci 0/0	Ultrabrahikefalci 0/0	Kompleksija: tip		
								svetla	temna	mešana
Iliri l. 500. pred Kr. r. . .	5·26	5·26	18·42	36·84	26·33	2·63	5·26	svetla		
Iliri l. 1907. po Kr. r. . .	—	—	—	—	13·33	46·66	40·01	temna		
Grki starega veka . . .	31			59	10			svetla		
Grki ¹⁾ l. 1880.	15			31	54			6·66 ^{0/0}	76·5 ^{0/0}	16·84 ^{0/0}
Srbi ²⁾ l. 600. po Kr. r. . .	55·97 [59·25]				44·03			svetla		
				[30·76]	[9·99]					
Srbi l. 1895. po Kr. r. . .	—	—	1·44	14·56	49·64	29·9	6·46	7·36 ^{0/0} ³⁾	42·93 ^{0/0}	49·69 ^{0/0}

¹⁾ Morfološki podatki po Cl. Stephanos-u, za kompleksijo po dr. Ornsteinu.

²⁾ Tu ne bazirajo števila na konkretnem materialu, ampak na teoretičnih zaključkih in računih.

³⁾ Tipi kompleksije pri Grkih niso popolnoma ekvivalentni z onimi pri Srbih, ker ni Ornstein natanko razločeval posameznih tonov boje las kakor Weisbach.

Srbi se imajo za svoj današnji fizični tip zahvaliti največ Ilirrom, in sicer Ilirrom po letu 600. po Kr., ko so bili fizioantropološko nekako slični današnjim Srbom. Zgodila se je medsebojna krvna, plemenska zamena, samo z razliko, da ona melano-brahikefalija, katero so Iliro-Romani in Iliri predali Srbom po krvnem mešanju, vedno bolj probija na dan in zmagnosno izpodriva ksanto-dolihokefalijo, dokler ne bodo Srbi nazadnje postali približno ono, kar so danes pravi Arbanasi. Nekako v XXVIII. stoletju po Kr. izginejo namreč v Bosni in Hercegovini svetle boje

las (rdeča, bela, žolta, svetlorjava) in očesne iride (modra, modrosiva, siva, zelena), seveda v sarajevskem okrožju pozneje, v bihačkem preje nego povprečno v omenjenih dveh deželah. In če bi v onem daljno-prihodnjem času osoda zopet privedla plavolase, severne ljudi v dežele dinarskega gorskega sistema, imeli bi ti dovolj vzroka imenovati avtohtone „Črni Srbi“, kakor so tudi plavolasi Srbi VII. stoletja po Kr. nazivali najdene Iliro- in Trako-Romane za razliko od sebe „Črne Vlahe“ (= Mauro-Vlah, Morlak, Nigri Latini, Karavlah).

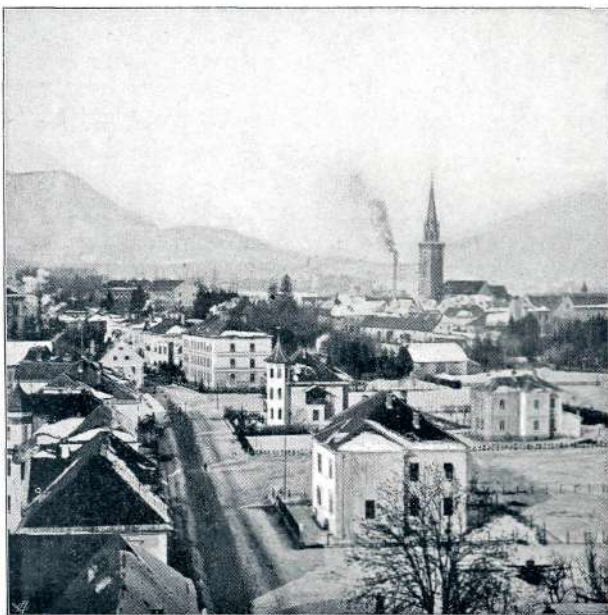
Književnost.

Anton Medved: **Za pravdo in srce.** Tragedija v petih dejanjih. Ljubljana 1907. Založila „Katališka Bukvarna“ v Ljubljani. Naš pesnik g. Anton Medved je to svojo v „Dom in Svetu“ že objavljeno tragedijo predelal in zdaj izdal v posebni knjigi. Ta krasna igra iz domače zgodovine, ki nam predstavlja dobo kmečkih uporov, se je z lepim uspehom igrala letos v deželni gledališču. Medved nam predstavlja v dobro pogojenih značajih razne socialne sile, ki so bruhnile na dan v hudih borbah, a njegovi značaji niso le formalni, ampak so človeško umljivi in psihološko fino izpeljani. Medved se je tudi v tem delu pokazal umetnika klasičnega sloga.

Zgodbe sv. pisma. Slovencem pričel razlagati dr. Frančišek Lampe. 14. snopič. Spisal dr. Janez Ev. Krek. Stran 513—640. Razlaga evangelijev je s

tem snopičem končana. Razlagavec obdeluje dogodke od ustanovitve sv. Rešnjega Telesa. Kakor v prejšnjih snopičih, tako sloveni tudi letos prelagavec grški pripovedni aorist s sedanjikom. Seveda se besedilo tujpatam precej razlikuje od Wolfove prestave. Prelagatelj rabi grški tekst; tudi to povzročuje zopet razlike od besedila, ki je v Wolfovi izdaji, a nič ne dé: jasnost evangelijskega sporočila nam stopa tem krepkejše pred oči. Kritična je prestava in razlaga. Vse, kar nudijo dela velikih eksegetov, je tu — ako le služi dobro namenu, sveto besedilo pojasniti — spretno vporabljen. Ponosni smo lahko na to razlago, ki se lahko meri z najbolj kritičnimi drugih narodnosti. Že v prejšnjih zvezkih smo opazili, da rabi dr. Krek pri dokazovanjih kakor tudi pri besedilu prestave vedno besede onega evangelista, ki popisuje dotični dogodek najznačilneje.

To je nujna zahteva, ki jo stavi na pisatelja sinkronistični red, ki popisuje v njem življenje Gospodovo. Vsa razlaga kaže, da jo je pisal velik psiholog; verske resnice razlaga dogmatično popolnoma jasno, razumljivo, socialnih vprašanj se dotika tuintam in pojasnuje njihovo zvezo s takratnimi razmerami, a pri nastopu raznih oseb ne pozabi nikdar na psihološki moment. Krasno psihološko obdeluje Petrov padec (Primerjaj str. 521. in 558). Čitaj Zgodbe, in čudil se boš, kako globoko je prodril razlagavec v duše posameznih oseb. Poleg globokega teološkega, filozofskega in psihološkega znanja, ki se kaže iz vse knjige, je zadel razlagavec pravo posebno s tem, da je vsa razlaga v ozki medsebojni zvezi; ob vsaki priliki opozori čitatelja na kak prejšnji dogodek, ki je s pričujočim v zvezi. Enotno in prijetno čitanje razlage pospešuje razlagavec posebno s tem, da razlage raznih cerkvenih očetov in eksegetov strne v lepo celoto. To daje delu

FOT. P. METOD SCHNEDITZ
BELJAK POZIMI

preglednost in priljubi knjigo bravcu. Jezikovne posebnosti, ki se nahajajo tuptam, so večinoma dobre. Pri čitanju razlage moti to, ker ima razdelitev evangelijskega odstavka v vrste pri razlagi pač zaznamovano, pri evangelijskem besedilu pa ne. (Gl. str. 522. nasl.!) Vsa Krekova razlaga Zgodb pa zveni v živahni navdušenosti.

T. K.

Pamet in vera. III. zvezek. Slovanskemu narodu v potrditev njegove vere spisal J. M. Seigerschmied. Izdala in založila „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu 1907. — V novejšem času odmeva vedno glasneje klic: Proč s cerkvijo, proč s cerkveno auktoreteto, stran z raznimi bajkami, ki jih uči katoliška vera! Bolj in bolj narašča število onih, ki stopajo med slovensko ljudstvo in mu skušajo iztrgati z zvijačnimi frazami, z omamljivimi besedami iz srca katoliško vero. Koristnega in hvalevrednega dela se je zato lotil pisatelj te knjižice, ki nam podaja z njo že tretji zvezek svoje poljudne

apologije. — Dvojen namen je vodil pisatelja pri spisovanju knjige: dokazati na kolikor mogoče preprost način, da verske resnice, ki jih uči sv. cerkev, niso v nikakem nasprotju z zdravim razumom, obenem pa podati čitatelju na podlagi teh z razumom potrjenih resnic nekaj praktičnih navodil k vzornemu krščanskemu življenju. Knjižica je namenjena predvsem preprostemu ljudstvu, zato si prizadeva pisatelj obdržati skozinsko ton poljudnega pripovedovanja. To ni lahko delo, vendar se mu je z malo izjemami dobro posrečilo. Po večini bo tudi neuk čitatelj lahko sledil logičnemu pripovedovanju. Med pripovedovanje je vpletenih več mičnih anekdot in izrekov učenih mož; tudi lepo število citatov iz sv. pisma krasi knjigo. Malo verjetne dogodbe, kakor: O nekem kralju se pripoveduje . . ., o nekem možu se pripoveduje . . ., naj bi pisatelj rajši izpustil. Ponekod je v svoji natančnosti postal preobširen; to ni knjigi v korist. Pisatelj mora gledati, da ima tisti, ki knjigo čita, vedno jasen pregled čez to, o čemer se obravnava; preveliko število zgledov in citatov ga bo le motilo. Non multa, sed multum! Kar se tiče citatov, bi bilo pri navajanju virov želeli večje točnosti.

—j—j

Življenja trnjeva pot. Resnična zgodba iz polu-preteklega časa. Spisal Josip Kostanjevec. Izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu. 1907. Kostanjevec ima že trnjevo pisateljsko pot za seboj. Zato je prav, da o njem izgovorimo jasno besedo, morebiti bo koristilo njemu in drugim. — Povesti, kakor so Kostanjevece, ima svetovna beletristika toliko, kakor na spomlad rodovitna njiva plevla. V vsakem družinskem listu jih najdeš — majhne epigone, ki nimajo samonikle moči, da bi klesali ideje v umetniško obliko. Nagibajo se zdaj tej, zdaj oni struji. To se pravi, pišejo vedno tako, kakor zahteva publikum. — Za Matico umazane „Spomine Ignacija Brumna“, za Mohorjane pobožno „Življenja trnjeva pot.“ Nimajo sile, da bi potegnili občinstvo za seboj, naróbe, občinstvo jih vodi, kamor mu volja. In oni pišejo s čudovito potrpežljivostjo ganljive povesti, katerih najlepša lastnost je ta, da na tretji ali četrti strani že uganesh vsebino naslednjih dolgovernih poglavij. — Tak je Kostanjevec, taka tudi njegova resnična zgodba“. Da bi svojim junakom živo začrtal značaje, da bi po teh značajih razvil verjetno dejanje, — čemu to? Na naslovno stran zapiše: „Resnična zgodba“ in dobi odvezo za vse grehe svojega peresa. Za ljudstvo piše povest ljudskega življenja, pa ljudske krvi ne pozna. Nikjer v domovini ne najdemo tako medlih značajev, kakor je njegov junak Anton Stanič. Pa tudi nikoli v božjih vekih se niso veliki dogodki vršili slučajno, samo v povestih se to godi že odkar je človeštvo iznašlo alfabet. Anton Stanič se sprijazni na sejmu s svojim stricem, dobi od njega 250 gld., nato gresta domov. Stric se na poti slučajno spotakne, pade na nos. Anton Stanič ga prične brisati in pri tem kane slučajno kaplja krvi na njegovo srajco. Nato kreneta vsak proti svojemu domu. Strica na poti ustrelji hudobna roka, in sam pade na nečaka, ki je obsojen v smrt na vešalih, nato pomiloščen od cesarja. Čez mnogo let se hudodelec skesa in sam obtoži pri sodišču, kjer ga zadene kap, Anton Stanič se pa vrne k svoji zaročenki in živi z njo srečno do konca dni. — Tak je malo izvirni razvoj povesti, brez žive motivacije posameznih dogodkov in brez ognja v pripovedovanju. Dialogi so vodeni; le tuintam nas nekoliko ogreje